

Protokoll fört vid inspektion av Kriminalvården, anstalten Johannesberg, den 28–29 november 2016

Inledning och inspektionens genomförande

På uppdrag av chefsjustitieombudsmannen Elisabeth Rynning genomfördes den 28–29 november 2016 en inspektion av Kriminalvården, anstalten Johannesberg. Vid inspektionen deltog byråchefen Jörgen Buhre samt föredragandena Moa Skerfving, Frida Nordholm och Charlotte Eklund Rimsten (protokollförare).

Inspektionen inleddes *den 28 november 2016* med ett möte med kriminalvårdschefen AA, kriminalvårdsinspektörerna BB, CC, DD och EE samt klienthandläggarna FF och GG. Under mötet redogjorde Jörgen Buhre kort för Riksdagens ombudsmäns (JO) verksamhet m.m., varefter anstaltsledningen gav en redogörelse för anstaltens verksamhet och organisation m.m. Därefter genomfördes en rundvandring i anstaltens lokaler. Vid rundvandringen förvisades bl.a. anstaltens verkstad, lärcentrum, musikstudio, bibliotek, gym, besöksrum, avskildhetsrum, promenadgård samt bostadsavdelningar.

Efter rundvandringen samtalade JO:s medarbetare med personalrepresentanterna HH, SEKO, JJ, ST-OFR, och KK, Saco. Därefter samtalade Jörgen Buhre och Charlotte Eklund Rimsten med de intagnas förtroenderåd från hus Norrgården medan Moa Skerfving samtalade med det vakthavande befälet LL och Frida Nordholm granskade handlingar. Granskningen omfattade stickprov på misskötsamhetsärenden, beslut om placeringar i avskildhet avseende 2015 och 2016 samt de tio senast fattade besluten om besöks- och telefontillstånd i ärenden som handlagts av anstaltens brottsoffersluss och ansökningarna från de intagna i dessa ärenden.

Den *29 november 2016* togs JO:s medarbetare emot av klienthandläggarna MM och NN som representerade anstaltens brottsoffersluss. Jörgen Buhre och Charlotte Eklund Rimsten samtalade med en representant från de intagnas förtroenderåd från hus Sörgården samt 14 intagna som anmält intresse för det medan Moa Skerfving och Frida Nordholm samtalade med sjuksköterskorna och därefter fortsatte med granskningen av handlingar. Inspektionen avslutades

med en genomgång tillsammans med företrädare för anstalten, där JO:s medarbetare redogjorde för sina iakttagelser i samband med inspektionen.

Under dagen ingav anstalten blankett för kommunikering vid ansökan om besöks- och telefontillstånd, blankett för ansökan avseende kontakt med brottsoffer och minderåriga med tillhörande informationsblad samt en broschyr om utredningsverktyget RBM (Risk-, behov- och mottaglighetsprinciperna), handling 8.

Protokollet innehåller ett uttalande av chefsJO.

Iakttagelser och upplysningar under inspektionen

Organisation och verksamhet m.m.

Anstalten invigdes i april 2005, tillhör säkerhetsklass 2 och har plats för 70 intagna. För närvarande är anstalten så gott som fullbelagd. Byggnaderna användes från början för viss vårdverksamhet och är inte avsedda för att inhysa en anstalt. Anstalten är uppdelad i två hus, Norrgården och Sörgården.

Norrgården har 34 platser uppdelade på två våningar mellan vilka det är låst. Sörgården har 36 platser uppdelade på två våningar, men i det huset finns ingen sektionering mellan våningarna. Husen inrymmer fyra avdelningar var, vilka är utrustade med egna kök.

Anstalten har behandlingsinriktning och samtliga intagna är dömda för våld i nära relation. Det finns sex heltidsanställda programledare och fokus ligger på behandlingsprogrammet IDAP (Integrated Domestic Abuse Programme). Programverksamheten är förankrad i hela anstaltens verksamhet. Två till tre grupper genomgår programmet parallellt och anstalten har en grupp som genomgår programmet på arabiska med hjälp av tolk.

Anstalten har en s.k. brottsoffersluss som handlägger alla besöks- och telefontillståndsärenden avseende brottsoffer, kvinnor och minderåriga samt permissioner som kan påverka denna personkrets.

Bemanning och bemötande m.m.

Anstalten har cirka 50 anställda. Två kriminalvårdsinspektörer ansvarar för verksamheten och dessa ingår i verksamhetsområdets ledningsgrupp. Personalen fördelas på två schemagrupper om tolv vårdare per hus, fyra vakthavande befäl, en schemagrupp om sju vårdare för dag respektive natt i centralvakten, sex programledare samt klienthandläggare, ansvariga för självförvaltning, kanslistor, sjuksköterskor och lärare. Enligt ledningen och personalen har det varit svårt att rekrytera ny personal, i synnerhet män och personer i åldersgruppen 30–50 år.

På avdelningarna ska finnas en säkerhetsbemanning om två vårdare per avdelning på dagtid. Enligt personalrepresentanterna kan det ibland uppstå situationer då de intagna måste lämnas ensamma på avdelningarna eftersom

ensamarbete inte är tillåtet. Detta är något som de intagna för fram synpunkter på, i synnerhet vad gäller säkerheten. Det finns inga övervakningskameror eller larm på avdelningarna. Natttid finns det ingen personal på avdelningarna utan endast i centralvakten. Denna kan nås per telefon. Det finns ett vakthavande befäl i tjänst dygnet runt.

Bland de intagna framförs vissa synpunkter på bemötandet från en del av vårdarna. Generellt tycks dock bemötandet upplevas som gott. Det framförs vid samtal med representanter från förtroenderåden vidare synpunkter på att förtroenderåden i de två husen inte har möjlighet till samråd sinsemellan.

Personalrepresentanterna uppger att arbetsplatsen upplevs som trygg, men att det kan vara svårt att "få ihop" schemat. Det är också brist på ostörda arbetsutrymmen.

Inskrivning och information om rättigheter

Vid ankomsten får de intagna viss muntlig information samt informationsmaterial om anstalten och lokala rutiner. Personal ser sedan till att fortlöpande ge den information som behövs, eftersom man upplever att intagna ofta är stressade vid ankomsten och riskerar att inte kunna ta in allt som sägs.

I samband med inskrivningen görs en initial säkerhetsbedömning där personal bl.a. tar ställning till vad som ska gälla kring bevakning och användning av fängsel vid en eventuell transport. Säkerhetsbedömningen revideras vid behov, t.ex. om det sker en negativ förändring kring den intagne. Säkerhetsbedömningen kontrolleras också med ett visst tidsintervall.

Bostadsrum och gemensamma utrymmen

Vid rundvandringen noterades att anstaltens lokaler genomgående är slitna, men i huvudsak välhållna. Lokalerna är begränsade till ytan och i stort sett alla utrymmen utnyttjas för olika ändamål.

Varje våningsplan på bostadsavdelningarna är uppdelat i två avdelningar, som har varsin korridor, den ena något större än den andra. Mellan avdelningarna finns en gemensam vaktkur. På varje avdelning finns ett kök. På den större avdelningen finns utöver matplats ett sällskapsrum med sittgrupp och TV, och den mindre är utrustad med matplats där det finns TV. Bostadsrummen varierar i storlek. De större rummen ger ett kallt intryck. Endast ett rum per avdelning är utrustat med toalett. Dusch finns i varje korridor, liksom en balkong som kan användas för rökning vid vissa givna tidpunkter.

Vid samtal med intagna framkom att det finns ett missnöje med standarden på utrustning och möbler, såsom madrasserna. Dessa upplevdes som brandfarliga och ofräscha. Dessutom upplevs inomhusluften som dålig.

Vistelse i avskildhet

Vid placering i avskildhet placeras de intagna i en korridor belägen nära centralvakten. Där finns två rum för avskildhet. Det rum som förevisas är spartanskt inrett med en väggfast säng. Det är inte möjligt för den intagne att själv reglera ljusinsläppet i rummet och i fönstret sitter frostat glas som begränsar insyn, men även möjligheten att se ut. Luften i rummet upplevs av JO:s medarbetare som mycket dålig.

Rummen ska, enligt personalen, endast användas vid kortvariga placeringar. Intagna som inte bedöms kunna vistas i gemensamhet med andra intagna förflyttas i stället till andra mer resursstarka enheter. Om skälet till placering i avskildhet är att den intagne är utsatt för hot av andra intagna och inte själv är utåtagerande, brukar personal enligt egen uppgift öppna dörren till korridoren när detta är möjligt. Det händer att intagna som ska förflyttas till annan anstalt är placerade i avskildhet så länge som fjorton dagar, vilket personalen upplever som olämpligt. Detta beror på att det tar tid för placeringssektionen att behandla begäran om omplacering.

Möjlighet till daglig utomhusvistelse

Anstalten har en rastgård och de intagna har möjlighet till promenad en timme per dag. Därutöver finns möjlighet till "röksluss" fyra gånger per dag, antingen på balkong eller på rastgården.

Kontakt med omvärlden, brottsoffersluss

Besöks- och telefontillstånd till personer som inte är brottsoffer eller minderåriga hanteras av anstaltens säkerhetsgrupp. I andra fall handläggs sådana ärenden av anstaltens brottsoffersluss. Den består av två klienthandläggare som utreder och föredrar förslag till beslut för kriminalvårdsinspektör, som fattar besluten. Brottsofferslussens klienthandläggare deltar också i många permissionskollegier.

Nyligen införde Kriminalvården centralt metoden RBM-B (Risk, Behov och Mottaglighet – Basutredning) för att göra grundläggande riskbedömningar inom ramen för verkställighetsplanen. Verktöget består av 72 frågor som genererar en strukturerad riskbedömning på maskinell väg. Om avsteg görs från den strukturerade riskbedömningen ska detta motiveras. För intagna som vistas i anstalten i mer än fyra veckor görs en särskild riskbedömning av brottsofferslussen. I den sammanställs en brottsofferkarta och information från domar, verkställighetsplan, personutredningar etc. Handläggningstiden hos brottsofferslussen är i dagsläget cirka fyra veckor.

Vid ansökan om besöks- eller telefontillstånd till minderåriga finns information på ansökningsblanketten om att man genom att ansöka går med på att bryta sekretessen gentemot socialtjänsten. Brottsofferslussen kontakter regelmässigt socialtjänsten när en ansökan om kontakt med ett barn görs. Man överväger också om en s.k. orosanmälan (se 14 kap. 1 § socialtjänstlagen [2001:453]) ska

göras och inhämtar då information om när en sådan senast gjordes, eftersom det ofta görs av häktet, frivården eller vid tidigare anstaltsplaceringar. Dokumentation om gjorda anmälningar varierar dock, och det är inte alltid lätt att avgöra om det har gjorts eller inte. Brottsofferslussen brukar göra en ny anmälan när tidpunkten för villkorlig frigivning närmar sig. Det görs mellan 50 och 100 orosanmälningar varje år.

Vid ansökan om kontakt med brottsoffer som inte är barn, liksom med nya partners och kvinnliga bekanta, tas en kontakt av brottsofferslussen utöver att samtycke inhämtas från den aktuella personen i samband med att ansökan utreds. Detta görs i syfte att säkerställa att personen inte står under hot eller press från den intagne. Ett samtycke till kontakt betyder inte automatiskt att ansökan beviljas, utan brottsofferslussen gör bedömningar i varje enskilt fall. Detta medför att betydligt färre tillstånd ges jämfört med hur det ser ut i många andra anstalter, vilket många intagna har synpunkter på. Deltagande i IDAP vägs in i bedömningarna. Brottsofferslussen kan ge brottsoffer information om t.ex. kvinnojourer men tar aldrig sådana kontakter själva.

Mallar för beslut om besöks- och telefontillstånd som inte handläggs av brottsofferslussen finns på Kriminalvårdens intranät. De mallar som används av anstaltens brottsofferslussen har de tagit fram själva med hjälp av Kriminalvårdens jurister. Brottsofferslussen upplever osäkerhet kring hur beslutsmotiveringar ska avfattas samt hur uppgifter som anstalten får under handläggningen ska dokumenteras och hur den intagne ska underrättas om dem. I nuläget sker ingen strukturerad dokumentation, utan handläggarna för manuella anteckningar som inte tas in i ärendet. Det finns också en osäkerhet kring gallring av uppgifter i brottsofferslussärenden. Det pågår ett arbete inom Kriminalvården för att ta fram nationella riktlinjer för brottsofferslussarna, och dessa uppgavs förhoppningsvis bli klara efter årsskiftet. Under rundvandringen förevisades två enkla besöksrum, belägna innanför och i direkt anslutning till de rum som används för placeringar i avskildhet. Rummens belägenhet kan enligt såväl personal som intagna utgöra ett problem, i synnerhet om barn är på besök.

Inom ramen för anstaltens NAV-verksamhet (Nämnden för andlig vård) kan de intagna få träffa svenska kyrkan, två olika frikyrkor, imam, katolsk präst och ortodox präst. KRIS (Kriminellas Revansch I Samhället) besöker anstalten en gång i veckan.

Permission

Anstalten deltar sedan några månader i ett försöksprojekt med GPS-fotboja vid permissioner. Än så länge kan endast permissioner om åtta timmar med fotboja beviljas eftersom anstaltens säkerhetspersonal övervakar GPS-signalerna. Tiden är tänkt att utökas framöver.

Sysselsättning och aktiviteter

Behandlingsprogrammet IDAP utgör en viktig del av anstaltens verksamhet, som beskrivits ovan. I anstalten finns en verkstad där 10–15 intagna åt gången

arbetar med montering och förpackning. Det finns dock, på grund av begränsningar i lokalerna, ingen egentlig arbetsdrift i anstalten och endast möjlighet till sysselsättning i verkstaden tre timmar per dag. I anstalten råder självförvaltning och fler intagna än vad som hade varit nödvändigt är sysselsatta med detta på grund av bristen på sysselsättning. Ett utelag arbetar med sysslor utomhus.

Det finns möjlighet för högst sex personer åt gången att bedriva studier i Lärcentrum och det finns dessutom en städutbildning. Tio intagna åt gången kan också arbeta i skapandeverkstaden, som dock har varit stängd en tid på grund av personalbrist. Nu har en ny person rekryterats. Det finns också en liten musikstudio och möjlighet att utöva yoga en gång per vecka. Gymmen är tillgängliga under den tid de intagna inte är inlåsta. De är emellertid små och har en begränsad utrustning.

Bristen på sysselsättning i anstalten är enligt ledningen, personalen och de intagna ett stort problem.

Hälso- och sjukvård

I samtal med anstaltens sjuksköterska framkom bl.a. följande:

Verksamhetsområdet, dvs. anstalten Rödjan, anstalten Johannesberg och häktet Mariestad, delar på fyra sjuksköterskor. Sjuksköterskorna alternerar mellan de olika verksamhetsställena och för att underlätta hälso- och sjukvårdsarbetet är det upplagt på samma sätt oavsett verksamhetsställe.

En allmänläkare och en psykiatriker besöker verksamhetsområdet en dag per vecka. Det finns för närvarande ingen psykolog kopplad till verksamhetsområdet. Platsen har varit vakant under ett år. De intagna som behöver träffa en psykolog får i stället en extern kontakt. Det finns ett väl fungerande samarbete med vårdcentralerna utanför anstalten.

När en intagen själv inställer sig i anstalten under ordinarie arbetstid träffar han en sjuksköterska omedelbart. Om den intagne har förskrivna läkemedel hämtas journalkopior in så snart som möjligt. Om den intagne samtycker till det kan läkemedelslistan hämtas in från apotek. När en intagen förflyttas från häkte eller från en annan anstalt träffar den intagne en sjuksköterska inom några dagar. Innan den intagne förflyttas har sjuksköterskorna kontakt via e-post med sjuksköterskan på det andra verksamhetsstället för att kontrollera om något behöver förberedas.

För att komma i kontakt med en sjuksköterska ska de intagna fylla i en särskild blankett. Blanketten finns tillgänglig i vaktkuren på bostadsavdelningarna. Det finns möjlighet att lägga blanketten i kuvert. Blanketten lämnas till personal som lägger den i sjuksköterskornas fack. En blankett besvaras genom ett skriftligt svar eller genom att ett besök bokas in. Hur snabbt den intagne får träffa en sjuksköterska bestäms med utgångspunkt från den information som lämnas på blanketten. Normalt får den intagne en tid inom tre till fyra dagar.

Anstalten har infört en rutin som innebär att de intagna förvarar merparten av sina läkemedel i ett låst skåp i bostadsrummet. Läkemedlen kvitteras ut en gång per vecka. Narkotikaklassade läkemedel förvaras dock av personalen och intas under uppsikt av personalen.

I samtal med det vakthavande befälet framkom att personalen vid de olika verksamhetsställena i Mariestad hjälps åt med att bemanna transporterna till sjukhus. Både sjukhuset i Mariestad och i Skövde är vana vid att ta emot intagna. Det finns möjlighet att sitta avskilt i väntan på besöket och att använda alternativa ingångar, vilket minskar risken för onödig exponering av den intagne. Det vakthavande befälet gör en individuell bedömning av behovet av att använda fängsel vid transport till externa vårdgivare. Om fängslet får tas av under undersökningen dokumenteras det i beslutet. Om det under besöket uppstår behov av att ta av fängslet kontaktar transportledaren det vakthavande befälet per telefon. Den intagne kan få något att skyla fängslet med om han så önskar.

Vid sjukdomsfall under den tid det inte finns sjukvårdspersonal tillgänglig i anstalten kontaktas sjukvårdsrådgivningen för att få råd. Ibland talar den intagne själv med sjukvårdsrådgivningen men bristande språkkunskaper kan göra att det är lämpligare att samtalet förs av personalen.

Anstalten har deltagit i ett ADHD-projekt och under en tid haft en person anställd på 20 procent för att bl.a. utföra screening. När projektet avslutas kommer utredningar att utföras av externa uppdragstagare efter indikation.

Avslutande genomgång

JO:s medarbetare höll en avslutande genomgång med kriminalvårdschefen AA, kriminalvårdsinspektörerna BB, CC, DD och EE samt klienthandläggarna FF och GG. Vid genomgången redogjorde JO:s medarbetare för vissa av de iakttagelser som gjorts vid inspektionen. I samband med det antecknades följande:

Samtal med företrädare för brottsofferslussen

JO:s medarbetare redogjorde för de uppgifter som företrädarna för brottsofferslussen lämnat om den osäkerhet som råder kring frågor om dokumentation, gallring, sekretess och avfattning av beslutsskäl. Kriminalvårdschefen uppgav att hon ska se till att en kunnig kanslist vid anstalten Rödjan ska ta kontakt med brottsofferslussen med anledning av den osäkerhet kring gallring av uppgifter som har uttryckts.

Anstaltsledningen uppgav att arbetet med att ta fram nationella riktlinjer för brottsofferslussarnas arbete centralt inom Kriminalvården beräknas vara klart någon gång efter årsskiftet.

Samtal med intagna

Charlotte Eklund Rimsten summerade de synpunkter och önskemål som förts fram under samtalen med de intagna. Som kommentar till dessa uppgav anstaltsledningen sammanfattningsvis följande:

Bemanning och bemötande

Förtroenderåden i de olika husen har möjlighet att hålla gemensamma möten med anstaltsledningen. Vid möten med förtroenderådet för respektive hus deltar även kriminalvårdsinspektören från det andra huset.

Bostadsrum och gemensamma utrymmen

När det gäller de klagomål som förts fram gällande madrasserna uppgavs att dessa uppfyller de brandsäkerhetskrav som finns för klass 2-anstalter.

Beträffande klagomålen på ventilationen uppgav anstaltsledningen att det nyligen har utförts en godkänd OVK-kontroll (obligatorisk ventilationskontroll).

Kontakt med omvärlden, brottsoffersluss

I fråga om synpunkterna på att många ansökningar om besöks- och telefontillstånd och permissioner avslås uppgav anstaltsledningen att det kan ligga i sakens natur att intagna som är dömda för relationsvåld har svårt att ta till sig att det inte alltid är lämpligt med kontakt med barn och brottsoffer. Vad gäller den begränsade tiden för permission med GPS-boja är detta en del i att man befinner sig i inledningsfasen av försöksprojektet och att anstaltens egen vaktpersonal måste övervaka permissionen.

Anstaltsledningen är medveten om de problem som är förenade med besöksrummens placering i anslutning till rum som används vid placeringar i avskildhet. Man överväger att sätta upp en gallergrind för att dela av korridoren.

Sysselsättning och aktiviteter

Rörande de synpunkter som lämnats om bristande sysselsättning uppgav anstaltsledningen att man är medveten om problemet och försöker att göra det bästa möjliga utifrån förutsättningarna i anstalten. Det är enligt anstaltsledningens uppfattning förenligt med Kriminalvårdens föreskrifter att betala ut ersättning baserat på sysselsättningsgrad.

Vad gäller de klagomål som förts fram om utrustningen och standarden i gymmen anförde anstaltsledningen att man har avsatt extra investeringspengar för detta, men att investeringarna sprids ut eftersom det finns flera separata gym i anstalten. På grund av det höga trycket på gymmen blir det också mycket slitage på utrustningen.

Granskning av handlingar

Beslut handlagda av anstaltens brottsoffersluss

I fråga om dessa beslut uppgav Moa Skerfving i huvudsak följande:

Den del av besluten där anstaltens egentliga skäl för beslutet redovisas innehåller generellt tillfredsställande motiveringar. När det gäller beslutens utformning i övrigt konstateras att det av redogörelsen under rubriken Anstaltens utredning inte alltid går att utläsa varifrån uppgifterna hämtats. I vissa beslut finns i detta avsnitt redogörelser för bedömningar (t.ex. ”risken för återfall i relationsbrott bedöms som medel”) utan att det framgår vem som gjort den bedömningen. I vissa beslut saknas fullständiga lagrumshänvisningar och i ett beslut återges innehållet i en bestämmelse som inte var relevant i ärendet.

Anstaltsledningen uppgav att bl.a. att synpunkterna som har framförts tas tacksamt emot.

Misskötsamhetsärenden

I fråga om de granskade misskötsamhetsärendena uppgav Moa Skerfving att det inte fanns några särskilda anmärkningar eller kommentarer beträffande de beslut som granskats, förutom att anstalten ibland inte lämnar fullständiga lagrumshänvisningar.

Beslut om placering i avskildhet

Frida Nordholm redogjorde för vad som framkommit vid granskningen av handlingar avseende beslut om placering i avskildhet och uppgav i huvudsak följande:

Bland de ärenden om placering i avskildhet som granskats fanns ett ärende där anstalten missat omprövningen enligt 6 kap. 7 § fängeslagen (2010:610), FäL. För flera av ärendena har avskildhetsplaceringen hävts tidigare än vad som framgår av beslutsdagen. Datumet bör vara korrekt angivna bl.a. för att det ska vara enkelt att följa vad som har hänt i respektive ärende. De beslut om avskildheter som är fattade med stöd av 6 kap. 9 § FäL är överlag sämre motiverade än de beslut som har fattats på annan grund. Vilka krav JO ställer på motiveringar i beslut om avskildhet framgår bl.a. av JO:s initiativärende med dnr 6027-2015.

Anstaltsledningen uppgav i sammanhanget i huvudsak följande: Man är medveten om att besluten enligt 6 kap 9 § FäL är för kortfattat motiverade. Det har inletts ett projekt för kvalitetssäkring av beslut genom egenkontroll inom verksamhetsområdet och frågan togs upp på en chefskurs så sent som förra veckan. Då uppmärksammades bl.a. JO:s beslut i ärende 6027-2015.

JO:s medarbetare beslutade att ta med blankett för ansökan avseende kontakt med brottsoffer och minderåriga, blankett med information om ansökningar om besök/telefoni via Brottsofferslussen och blankett för kommunikering vid ansökan om besök och telefon.

Inspektionen avslutades.

Vid protokollet

Charlotte Eklund Rimsten

Justeras 2017-05-05

Jörgen Buhre

Uttalande

Jag har tagit del av protokollet och vill med anledning härav anföra följande:

Den blankett som används för ansökan om kontakt med brottsoffer och minderåriga innehåller en formulering som lyder:

Genom din namnteckning lämnar du ditt samtycke till att anstalten vid behov röjer sekretessen kring din placering på A Johannesberg för att kunna utreda ärendet. Exempelvis genom att kontakta vårdnadshavare, socialtjänst eller andra som har betydelse för ärendets utredning.

Enligt min uppfattning är detta samtycke formulerat på ett alltför generellt och vidsträckt sätt och bör ses över. Mot bakgrund av att Kriminalvården enligt uppgift är i slutfasen av sitt arbete med att ta fram en handbok med nationella riktlinjer för brottsofferslussarnas arbete avstår jag från att här göra några ytterligare uttalanden i frågan. Jag kommer att ta del av Kriminalvårdens handbok när denna föreligger i färdigt skick.

Vad som har framkommit om förhållandena i de rum som används vid placering i avskildhet, såsom att de är utrustade med frostat glas och att de saknar möjlighet att reglera ljusinsläppet, är oroande. JO har tidigare uttalat att det finns tungt vägande skäl till att det ska betraktas som en rättighet att de intagna kan se ut genom fönstret i bostadsrummet och garanteras ett visst ljusinsläpp. Detta är särskilt viktigt om intagna inte tillåts att vistas i gemensamhet med andra intagna (se JO 2016/17 s. 198). Enligt min uppfattning är det direkt olämpligt att använda dessa rum vid placeringar som överstiger något dygn.

2017-05-08

Elisabeth Rynning